

چالش‌های افزایش سرمایه‌ی بنگاه‌ها در بازار سرمایه‌ی ایران

در شرایط کنونی اقتصاد ایران، بنگاه‌های اقتصادی با چالش‌های قابل توجهی در مسیر تأمین منابع مالی روبه‌رو هستند. یکی از مهم‌ترین این چالش‌ها، افزایش سرمایه از طریق بازار سرمایه است. مشکلاتی مانند نوسانات شدید قیمت سهام، فقدان شفافیت کافی در عملکرد بنگاه‌ها، و پیچیدگی‌های قانونی و اداری، فرآیند افزایش سرمایه را برای شرکت‌ها به مسیری دشوار و پرریسک تبدیل کرده است. این موانع نه تنها به تضعیف اعتماد عمومی به بازار سرمایه منجر می‌شود، بلکه بنگاه‌ها را نیز در جذب سرمایه‌های لازم برای توسعه و رشد، با چالش‌های جدی مواجه می‌سازد.

اهمیت این مسئله، زمانی بیشتر نمایان می‌شود که به اهداف بلندپروازانه‌ای نظیر رشد اقتصادی ۸ درصدی که در برنامه‌ی هفتم پیشرفت کشور پیش‌بینی شده است، توجه کنیم. برای دستیابی به این هدف، بازار سرمایه باید به‌عنوان یکی از ابزارهای اصلی تأمین مالی بنگاه‌ها، نقشی محوری ایفا کند. در برنامه‌ی هفتم، تقویت جایگاه سهامداران خرد و سهامداران غیرحاکمیتی به‌عنوان یک اولویت مورد توجه قرار گرفته است. این امر از طریق بهبود سازوکارهای نظارتی و افزایش شفافیت در معاملات شرکت‌ها دنبال می‌شود، به‌گونه‌ای که امکان مشارکت فعال سهامداران خرد در هیئت‌مدیره و مجامع شرکت‌ها فراهم شود. همچنین، بر لزوم افشای جزئیات معاملات با اشخاص وابسته و اطمینان از صحت قیمت‌گذاری دارایی‌ها تأکید شده است تا از سوءاستفاده‌های احتمالی جلوگیری شود و اعتماد به بازار سرمایه افزایش یابد. بررسی آمارهای افزایش سرمایه نشان می‌دهد که در سال ۱۳۹۵ این رقم ۲۱ همت بوده است و در سال ۱۴۰۲ و با طی کردن روندی صعودی، (به جز در سال ۱۳۹۶ که ۱۵ همت بوده است) به ۲۸۶ همت رسیده است. در سال ۱۴۰۲، بخش افزایش سرمایه (به‌استثنای تجدید ارزیابی و صرف سهام) ۸۷ درصد از تأمین مالی شرکت‌ها از طریق بورس را شامل شده است. به همین ترتیب سهم عرضه‌ی اولیه‌ی سهام ۰.۵ درصد، پذیره‌نویسی در بازار سرمایه‌گذاری حرفه‌ای ۰.۷ درصد، انتشار اوراق بدهی ۷ درصد و انتشار اوراق اختیار فروش تبعی ۵ درصد بوده است.

با در نظر گرفتن اینکه بانک‌ها یکی از بازیگران مهم در تأمین مالی در ایران هستند، لازم است که به مقایسه‌ی نسبت تأمین مالی در دوره‌ی مذکور بین بانک‌ها و بازار سرمایه بپردازیم. در طی این سال‌ها، سهم تأمین مالی از بازار سهام نسبت به بانک‌ها، بین ۲ تا ۵ درصد متغیر بوده که این رقم در سال ۱۴۰۲ به‌طور خاص ۴ درصد را نشان می‌دهد.

علاوه بر آن با حذف آمار مربوط به انتشار اوراق بدهی، مشخص می‌شود که تنها ۱۵ درصد از تأمین مالی از طریق بازار سرمایه از طریق مطالبات و آورده‌ی نقدی اتفاق افتاده است و ۷۵ درصد از طریق اندوخته‌ها و سود انباشته و صرف سهام بوده است. با توجه به آماري که ارائه شد، مشخص است بورس و اوراق بهادار در ایران به جهت افزایش سرمایه‌ی بنگاه‌ها به موفقیت چشم‌گیری دست نیافته است.

با توجه به اهمیت ویژه‌ی این مباحث و تأثیر مستقیم آن‌ها بر تحقق اهداف توسعه‌ای کشور، تصمیم داریم مناظره‌ای را با عنوان «چالش‌های افزایش سرمایه‌ی بنگاه‌ها در بازار سرمایه‌ی ایران» برگزار کنیم که فرصتی مناسب است برای بررسی دقیق چالش‌ها و ارائه‌ی راهکارهای عملیاتی به متولیان بازار سرمایه.

از اینکه در سلسله نشست‌های آکادمی دانایان با ما همراه هستید، سپاس‌گزاریم.

تهران، خیابان ملاصدرا،
خیابان شیرازی شمالی، کوچه
زاینده رود غربی، پلاک ۳
۰۲۱-۸۴۰۰۸

www.danayan.com